

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 37/2019 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att ingripa i olaglig näthandel av djur

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 37/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Ritva Elomaa /saf m.fl.:

Vad ämnar regeringen göra för att intensifiera ingripandet i olaglig djurhandel på nätet?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Bakgrund

Den mest betydande faran med olaglig import av sällskapsdjur / valphandel är ett djur som bär på rabies och som äventyrar såväl människornas som djurens hälsa. Smittrisen stiger betydligt om djuren importeras från områden eller länder där rabies förekommer allmänt. En annan betydande risk för folkhälsan är spridningen av dvärgbandmask (*Echinococcus multilocularis*) i landet med hundar och valpar som förts in utan medicinering mot dvärg-bandmask. Parasiten är vanlig i Europa. För det tredje är olaglig valphandel alltid också anknuten till djurens välfärd och svart ekonomi samt andra sjukdomsrisker som det inte finns importvillkor för. Det behövs ett flertal olika åtgärder för att förebygga problemen.

Krav i lagstiftningen för kommersiell import av djur

Bestämmelser om kraven i samband med kommersiell import (överföring på den interna marknaden) ingår i rådets direktiv 92/65/EEG som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 576/2013 och delegerade förordningar som kompletterar den. Krav är att importören är registrerad, individuell identifiering (mikrochip) av djuret, rabiesvaccinering, medicinering mot ekinokockos och hälsokontroll utförd av en av den behöriga myndigheten godkänd veterinär högst 48 timmar innan djuren skickas i väg. Med djuren ska ett sällskapsdjurspass följa i vilket den individuella identifieringen och vaccineringar, hanteringar och kontroller har införts. Överföringen ska anmälas i Tracessystemet. Under bestämda villkor är det också möjligt att föra in ovaccinerade hundvalpar under 12 veckor från EU till Finland.

Importer från tredje länder får enbart genomföras från särskilt godkända länder. Vid import krävs också antikroppsundersökningar gällande rabies för hundar som kommer från andra länder än de som ingår i landsförteckningen (EU 577/2013). Ryssland ingår i en så-dan landsförteckning så att det är möjligt att hämta in hundar utan antikroppsundersökning från Ryssland. Alla djur som förs in från tredje länder genomgår alltid en avgiftsbelagd veterinärmedicinsk gränsundersökning i det första EU-landet och de ska ha ett hälsointyg av EU-modell som beviljats av en officiell veterinär

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 37/2019 rd

i ursprungslandet. I Finland kan gränskontrollen genomföras på Helsingfors-Vanda flygplats och vid gränsövergången i Vaalimaa. Djuren ska förhandsanmälas i Tracessystemet.

Till Finland införs såväl valpar som så kallade rescuehundar som räddats från skyddsgårdar samt ett litet antal rashundar. Hundar förs in som interna flyttningar inom EU (typiskt Spanien, Rumänien, Estland) och som tredjelandsimporter (särskilt från Ryssland). Hundarna som förs in från Estland är i regel små valpar medan hundarna som förs in från Spanien, Rumänien och Ryssland till största delen är vuxna hemlösa hundar från skyddsgårdar och de importeras av finländska organisationer. Det gäller sammanlagt flera hundratals hundar per år.

Importen blir olaglig om hundar förs in utan att importören är registrerad, det vill som egna sällskapsdjur som emellertid har sålts eller överlåtits vidare. Hundar smugglas också in och förs in med förfalskade intyg. De sist nämnda hundarna förs särskilt in från och via Estland och deras ursprung kan inte alltid fastställas med säkerhet. Utgående från myndighetstillsynen är antalet olagliga importen betydande. Hundarna säljs typiskt på nätet. Efterfrågan vidmakthålls av lättnogna kunder vars motiv för att handla på nätet eventuellt anknyter till stor efterfrågan på vissa favoritraser, prisjämförelse eller helt enkelt på att det är enkelt och går snabbt att skaffa sig ett djur. Utgående från finska och europeiska erfarenheter förekommer i samband med näthandel med djur bl.a. förfalskade hälsointyg, osant bildmaterial om var hundarna hålls, telefonnummer som slutar fungera efter att köpet fullföljts och sjuka djur.

Åtgärder för att intensifiera ingripande i olaglig näthandel

I Antti Rinnes regeringsprogram framhävs bekämpningen av allvarliga djursjukdomar. En av åtgärdsåtgärderna gäller utvecklingen och utökningen av utbildning och flerkanalig kommunikation. Utbildningen är avsedd att inriktas bl.a. på ett intensivare myndighetssamarbete i tillsynen över olaglig handel med valpar. Ett fungerande myndighetssamarbete är en väsentlig förutsättning för effektiv övervakning eftersom behörigheten gällande olika överträdelse av bestämmelser fördelas på olika myndigheter beroende på fallet (Livsmedelsverket, Tullen, regionförvaltningsverken, kommunveterinärerna, polisen och åklagarna). Avsikten är att kommunikationen mer än tidigare också ska inriktas på upplysning bland konsumenterna både i fråga om sjukdomsriskerna som förekommer bland import-hundar och farorna och problemen med välfärden i fråga om valp-handel/näthandel. Utvecklingen av utbildningen och kommunikationen hör till Livsmedelsverkets uppgifter.

I syfte att intensifiera myndighetstillsynen har ministeriet begärt att Livsmedelsverket utreder hur det i huvudstadsregionen, där behovet är som störst, kan ordnas fungerande isoleringslokaler för hundar i situationer där importörens handlingar, identifieringen av hundar eller deras hälsotillstånd är bristfälliga. Isoleringen av hundarna för den tid som de fortsatta utredningarna pågår kunde vara avgiftsbelagd för importören vilket för sin del kunde dämpa försöken att föra in djur olagligt i landet.

Rinnes regering strävar även efter att utveckla regleringen av djurhandeln särskilt när det gäller djurhandel på nätet. Nätförsäljningen har medfört nya slag av utmaningar även i annan tillsyn,

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 37/2019 rd

t.ex. livsmedelstillsynen. Livsmedelsverket utreder som bäst internt hur övervakningen av nät-handeln ska genomföras på Livsmedelsverkets olika sektorer. Tillsynen över näthandeln kräver särskild kompetens och nya resurser.

Ministeriet har begärt en utredning av delegationen för sällskaps- och hobbydjur över vilket slag av självreglering och vilka minimistandarder som borde framläggas för de nät-verksplattformar som är registrerade i Finland och där det säljs djur. Självreglering kan innebära bl.a. att försäljningen av djur avskiljs till en egen webbplats och krav på att försäljarna registrerar sig med stark autentisering. Dessutom kan aktörerna förutsätta att säljarna är registrerade som yrkesuppfödare hos regionförvaltningsverket eller som djurförmedlare och djurimportör hos Livsmedelsverket. Ministeriet granskar utifrån utredningen om det finns behov av att utöka bestämmelserna i anslutning till internetannonseringen och handeln med djur i utkastet till lag om djurens välfärd.

Utöver genom nationella åtgärder är målet även på EU-nivå att allt hårdare avvärja riskerna i anslutning till näthandeln och olaglig import bl.a. med hjälp av kraven i Djurhälsolagen och inom ramen för EU:s djurvälfärdsforum (EU Animal welfare platform). Rumänien utarbetade under sin ordförandeperiod som precis avslutades en vägkarta med vars hjälp EU-länderna genom enhetliga metoder kan avvärja hälso- och välfärdsrisker i anslutning till näthandeln, inkl. näthandeln med djur och förbättra konsumentskyddet. Ett av de centrala syftena är att främja informationsutbytet mellan medlemsländerna, t.ex. snabb information om missbruk och årliga rapporter om behoven av övervakningens inriktning. Finland behandlar vägkartan arbetsgruppen för EU-ländernas chefer för veterinärmyndigheterna.

I Finland är avsikten att identifieringsmärkning och registrering av hundar, inkl. uppgifter om ägaren, blir obligatoriskt genom en ändring i djuridentifieringslagstiftningen. Avsikten är emellertid inte att inrätta ett register över platser för hundhållning och sålunda registrera flyttningar av djur mellan olika platser där djur hålls. Identifieringsmärkning och registrering av hundar underlättar trots det arbetet för myndigheterna som bl.a. arbetar med övergivande av djur, valpfabriker, olaglig valphandel och annan övervakning av djurens välfärd.

Helsingfors tingsrätt gav i maj ett beslut i ett mål om smuggling av hundar som pågått länge. Av de svarande dömdes en till fängelsestraff, två andra till böter. Dessutom dömdes alla djurförbud och ersättningar. Brottsbeteckningarna var bedrägeri, smuggling, djurskyddsbrott och överträdelse mot bestämmelser om djurtransport. Detta visar att bedräglig verksamhet i anslutning till olaglig import av hundar för sin del bidrar till att gärningsmännen även får stå till svars för djurskyddsbrott.

Helsingfors 19.7.2019

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä